

Суть второго опыта заключалась в том, что учащемуся показывали картинки с цифрами и простыми рисунками и просили запомнить цифры и их последовательность. В результате на вопрос о том, что изображено на рисунках, учащийся ответить не смог. Можно сделать вывод о том, что для лучшего запоминания необходимо формировать правильную установку. Существует также установка на кратковременное и длительное запоминание. В качестве подтверждения такой возможности провели следующий эксперимент. Когда преподаватель излагал новый материал двум группам учащихся, он предупредил в одной группе, что будет их опрашивать через 2 недели, в а другой — через два месяца. На самом деле он провел опрос в обеих группах через 1 месяц. Оказалось, что вторая группа отвечала лучше.

Необходимость повторения пройденного материала. Важно помнить, что чем больше проходит времени после изучения материала, тем быстрее он забывается. Поэтому новый материал целесообразно повторять сразу после изучения.

Необходимо связывать новый материал с ранее изученным.

Таким образом, учет психологических особенностей личности учащегося и педагогических принципов организации процесса обучения дадут возможность добиться успеха в овладении знаниями практически для любой категории учащихся.

УДК 378.096:57:61:378.4

Підготовчи курси з біології — необхідний етап успішної підготовки до ЗНО та вступу до ХНМУ

**Тимчук Н. Ф., Мещерякова І. П., Кузнецова І. К.,
Джамеев В. Ю.**

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Формування свідомої фахової спрямованості у навчанні дає більш позитивні та обґрунтовані результати, якщо вони починаються якомога раніше. Незаперечний гуманізм та людяність професії лікаря базуються не тільки на емоційних підставах та внутрішніх установах особистості, а й на глибоких фундаментальних сучасних знаннях, які, в свою чергу, набуваються на базових знаннях шкільної програми. На жаль, у загальноосвітніх школах біології відводиться далеко не провідна роль. Навантаження з біології складає лише 1–2 год на тиждень, тоді як інформація з біології накопичувалася тисячоліттями. Сучасна біологія, особливо молекулярна, розвивається дуже швидко, тому шкільна програма не може охопити повний обсяг біологічних знань.

Від якості базових знань у великому ступені залежить і якість успішності студента. Особливо актуально це для студентів-першокурсників, які вступивши до ВНЗ, відчувають стрес від зміни звичного, шкільного ритму життя, зміни обстановки, вимог до навчання тощо. Якщо ж до цього додати необхідність оволодіння «азами» дисципліни, з якими в школі не кожен, на жаль, не кожен зміг якісно впоратися, то ступінь стресової ситуації для молодого людини зростає. Така ситуація, звісно, не сприяє поліпшенню якості навчання і тим більше зміцненню здоров'я та всебічному розвитку особистості, бо часу не вистачає, межі працездатності звужуються, стрес не дозволяє якісно вчитися. Виникають десинхронози життєвого ритму, можуть з'являтися розлади роботи різних систем та органів, що не дає можливості повноцінно вчитися. До того ж треба взяти до уваги, що більша частина матеріалу вивчається школярами у середніх класах на рівні, який умовно можна назвати «дитячим». Відтоді психологія дитини, механізми сприйняття та осмислення нею інформації суттєво змінюються. Тому учні старших класів мають не тільки повторити те, що вчили раніше, а й практично заново переосмислити цей матеріал [1, 2].

В такій ситуації майбутньому абітурієнту у пригоді стають підготовчі курси (вечірньої або заочної форми навчання) ХНМУ, які вже багато років плідно працюють, дають якісну системну підготовку з базових дисциплін, зокрема біології, та забезпечують слухачам якісну освіту фахової спрямованості. У межах програми роботи підготовчих курсів, складеної співробітниками кафедри медичної біології ХНМУ, розглядаються всі розділи шкільного курсу біології, акцентується увага на найбільш складні для сприйняття старшокласниками тем, таких як генетика, молекулярна біологія, паразитологія тощо [3].

Для полегшення сприйняття засвоєння матеріалу з біології викладачі курсів використовують різноманітні педагогічні методи викладання, наприклад, інтерактивне опитування, ділові ігри, тестові завдання, мультимедійні презентації тощо [2, 4]. У підготовчому курсі біології викладаються не тільки конкретні розділи цієї науки, а й забезпечуються формування широкого природоцентричного світогляду, розуміння єдності органічного світу, підкреслюється особлива роль людини в ньому, а також виховується відповідальне ставлення до оточуючого світу.

Поступове оволодіння біологічними знаннями, починаючи із молекулярного рівня організації живої матерії, і так крок за кроком до біосферного, дозволяє формувати уявлення про складність, єдність та гармонійність оточуючого світу, усі ланки якого взаємодіють між собою, залежать одна від одної та впливають одна на одну, складаючи сучасну біосферу. З іншого боку, вивчення різноманіття організмів на еволюційному підґрунті дозволяє простежити їхній історичний розвиток.

Знайомство із різними уявленнями та теоріями про біологічні процеси як минулого, так і сьогоденного часу дозволяють абітурієнту простежити еволюцію людської думки, логічність мислення, вчать думати, аналізувати наукові факти та давати їм логічне тлумачення.

Багаторічний досвід свідчить про те, що успішне засвоєння програми підготовчих курсів ХНМУ з біології дає високий рівень підготовки до успішного складання ЗНО та високий відсоток гарантії вступу до ХНМУ — одного з найпрестижніших навчальних закладів України.

Таким чином, навчання на підготовчих курсах ХНМУ сприяє свідомому обґрунтованому вибору майбутньої професії, зокрема професії лікаря. Курси забезпечують отримання чітких, систематизованих знань з курсу біології в межах шкільної програми та поглиблення їх згідно з вимогами ЗНО. Використання сучасних методів та засобів викладання сприяють полегшенню засвоєння великої кількості інформації, розвитку логічного мислення, творчого підходу до предмету. Студенти, які вступили до ХНМУ після оволодіння на підготовчих курсах програмою біології, відрізняються від інших кращими знаннями і, як наслідок, успішністю. Тому їхній імідж серед однокурсників достатньо високий, що сприяє формуванню лідерських якостей та розвитку цілеспрямованої особистості.

Для популяризації підготовчих курсів ХНМУ та залучення до них слухачів на кафедрі медичної біології успішно проводиться профорієнтаційна робота серед школярів та інших верств молоді — потенційних абітурієнтів.

Література

1. Тимчук Н. Ф. Особливості та актуальні проблеми роботи в класах з поглибленим вивченням хімії та біології / Н. Ф. Тимчук, Т. В. Слюсарська, О. В. Буганова // Актуальні проблеми вивчення природно-математичних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах України, Матеріали Всеукраїнської конференції. — Київ. — 1999. — С.55–59.
2. Тимчук Н. Ф. Проблеми біоетики у підготовці вчителів-біологів/ Н. Ф. Тимчук // Біоетика на порозі III тисячоліття, Тези доповідей Міжнародного симпозиуму. — Харків. — 2000. — С.48.
3. Формування етичного ставлення до власного здоров'я у студентів- одна з найголовніших задач медико-біологічного профілю / Н. Ф.Тимчук, В. М. Кравченко, Л. Г. Савченко [та ін.] // Біоетика — путь к мировым стандартам, Тезиси 2 Міжнародного симпозиума/ — Харьков. — 2005. — С.166–167.
4. Біологія з основами генетики/В. М. Кравченко, Н. Ф. Тимчук, В. А. Рибак [та ін.] // Методичні рекомендації для самостійної позааудиторної роботи для студентів спеціальностей «Фармація», «Клінічна фармація», «Технологія парфумерно-косметичних засобів. — Харків : Видавництво НФаУ, 2009. — 84 с.